

הוראות לשעת החירום

בית דגן, ב' אייר תשכ"ז
30 מאי 1967

מדינת ישראל

משרד החקלאות

השרותים הווטרינריים ובריאות המקנה

הנחיות לשימוש בבשר בקר וצאן מבהמות שנפגעו בקרבות
בקרבות עלולות בהמות ליהרג או להיפצע, יש איפוא לנהוג כלהלן:

1. בהמות הרוגות מפגיעה

- א. בתחשב בזמן החרום אפשר להשתמש בבשרן של בהמות כאלה בתנאים אלה:
 - (1) אם לאחר כריתת הראש נוכחים שיש קילוח דם כלשהו ושהדם אינו כהה יותר מדי, או בהעדר שטף-דם כלשהו משקבע שלא עברו למעלה משעתיים ממות הבהמה.
 - (2) להוציא מיד הקרביים והאיברים הפנימיים ולהשמידם. לנקות חלל הבטן ובית-החזה במים.
 - (3) לפשוט מיד את העור.
 - (4) נפגעו רק בהמות בודדות, יש לבתר את הגופה לרבעים ולהכניסם לחדר הקירור. נפגעו בהמות רבות, יש לבתר את הגופה, לפרק הבשר מהעצמות, לארוז במיכלים ולהכניס לקירור.
 - (5) כשאין אפשרות לאחסון בקור, הכרחי בכל מקרה לפרק הבשר מעצמות, לחתכו לחלקים של לא יותר משני ק"ג, ולנהוג בו באחת מהדרכים הללו:
 - (א) המלחה:

בשיטה יבשה: פיזור שופע של מלח גס. למרחו ולהחדירו בנתחי הבשר והנחתם בשכבות צפופות עם רבדי מלח ביניהם ועליהם.

בשיטה רטובה: בתמיסת מלח מרוכזת (25%), היינו — המסת מלח במים עד שביצה צפה על פני התמיסה (או שהמלח הנוסף אינו נמס יותר) בתוך חבית עץ או פלסטיק, בה נארוזים נתחי הבשר בצפיפות.
 - (ב) הרתחה: במשך לא פחות משעתיים במים בודדים, את אותם הנתחים שדובר עליהם בסעיף 5.
- (6) כלל הכרחי הוא שאין לאכול בשר כגון זה (מלוח מורתח) אלא אם הוא טוב מבושל בשלמותו, ובשום פנים ואופן, לא בצורת צלי או קציצות! יש לשטוף את המלח מהבשר לפני שיבשלוהו מחדש.

אזהרה:

- (א) לפני כל טיפול בגופות, רצוי ביותר להעבירן למקום מוצל, על רצפה, או על ברזנט, או מקום נקי כל שהוא.
- (ב) כל גופה שמראה סימני ריקבון, המתבטא בסרחון בחלל הבטן (אחרי הוצאת הקרביים), או בסרחון בבשר, או שצבע הבשר הפך ירקרק (בעיקר בשרירי הבטן והחזה מצד פנים ובקרומים) מהווה סכנה חמורה לבריאות ויש להימנע מאכילתו.

שים לב!

אם קיימת אפשרות כל שהיא להעביר את הגופה לבית המטבחים הקרוב, רצוי לעשות כן.

2. בהמות פצועות

- אם ישנה אפשרות להעביר את הבהמה לבית-מטבחים קרוב, רצוי לעשות כן.
אולם אם המדובר הוא בפצעים רציניים, שאין אפשרות וזמן לטפל בהם ושהבהמה עלולה למות, אז יש לנהוג כך:
- (א) לשחוט הבהמה לשם קבלת הקזת דם מלאה.
 - (ב) לנהוג עם הבשר כפי שצויין בפרק המטפל בבהמות הרוגות, וכן לפסול כל חלקי הגוף שנפגעו.

אזהרה:

אם הבהמה הפצועה היתה מוטלת מספר שעות (6-8 שעות ומעלה), ובייחוד בשמש הלוחטת, ורוצים לשחטה לשם הפקת הבשר, הכרחי להימנע מכך, אלא אם כן התיעצו ברופא וטרינרי.

הנחיות לטיפול בנבלות שברפת או בדיר בשעת חירום

מאחר שהמדובר במקרי אסון (הפצצה, הפגזה וכד') ולא במחלה כל שהיא, הרי יש להרחיק את הנבלה מהמשק ככל האפשר ולהשאיר אותה בוואדי או בשדה פתוח, מאכל לתנים ולעופות טורפים. אם ישנה חפירה, תעלה או בור בריחוק מקום מהמבנה הנדון (רפת/דיר) ובצידו המזרחי-דרומי של המשק, יש להעביר את הנבלה לאותו מקום, למען מניעת הדפת הריח ע"י הרוח המערבית או הצפונית לאיוור המגורים. די בכיסוי הנבלה בשיכבת אדמה של 60–80 ס"מ (שיכבה כזו תמנע נבירה לשם גילוי הנבלה ע"י תנים). במקרה שמכסים את הנבלה בשיכבה דקה יותר (כ-20–30 ס"מ), רצוי לשפוך עליה שמן מכוונת-שרוף, נפט או סולר. אם לא תוכנה חפירה כנ"ל ואין אפשרות לבצע פעולה זו עקב תלאות הזמן, יש להרחיק את הנבלה אז מחוץ למשק, לכסותה בשקים ולהרטיבם היטב באחד החומרים הנ"ל, וזאת — כל עוד אי אפשר לסמון אותה כראוי.

השירותים הוטרינריים

משרד החקלאות

פטמה על האף?

במשקנו, רמת-השופט, נולד לפני 15 חודש בערך עגל עם פטמה (?) על האף, מעל לחרטום. נוכחנו שהעגל שואף אויר דרך פטמה זו. ואולי זהו נחיר שלישי? אני מניח שתופעה זו, יוצאת הדופן, נגרמה בעקב תקלה תורשתית. אחיה אסיר-תודה למערכת „משק הבקר והחלב“ על ההסבר שיינתן למקרה זה. העגל בריא בהחלט והתפתח באופן נורמאלי. הנני מצרף תמונה, וייתכן שכדאי לפרסמה.

אלי כהן רמת-השופט

הערות י. ע.

מתקבל על הדעת שאין זו פטמה אלא נחיר שלישי, וזאת אפשר לקבוע על ידי בדיקה היסטולוגית. אין להניח שגידול יוצא דופן זה קשור בהפרעה מבחינה תורשתית. בדרך כלל נוטים רבים לייחס כל דבר שנראה בעליל בלידתו של בעל-חיים כתופעה תורשתית, אולם אין הדבר כך בכל המקרים. האורגאניזם, הרי הוא שרוי במצב של חיות במשך חודשים מסויימים לפני צאתו לאויר העולם, ואנחנו יודעים שהרבה זריות, אף עיוותים ומומים אמבריולוגיים (עובריים) עלולים לקרות. בעל-חיים שנולד עם זרות (אי-תקינות) כלשהי, ייתכן אמנם שהעילה לכך עלולה להיות תורשתית, אולם במקרה הנזכר לעיל יש לראות זאת כתוצאה של התרחשות חסרת-מזל (לא מוצלחת) בהמשך ההתפתחות ברחם, ואין לכך כל קשר עם כרומוסומים או גאנים. יש איפוא להיות זהיר בבואנו לקבוע שכל מה שנראה לעין בלידה הוא בהכרח ענין תורשתי.

עגל עם פטמה (?) על האף שנולד ברחת השופט